

Aan de minister en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. DUO
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer

Heiloo, 21 augustus 2015

Betreft: Wob-verzoek Motie Mohandis/Lucas; ouderorganisatie en
ouderinformatievoorziening
Uw referentie:793040

Hooggeachte mevrouw, heer,

Hierbij maak ik bezwaar tegen het besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 15 juli 2015, met referentie 793040, **zie bijlage 1**. Met dit besluit heeft de staatssecretaris besloten om aan mijn verzoek tot openbaarmaking van het beleid tot uitvoering van de motie Mohandis/Lucas¹, te weten het beleid van het ministerie ten aanzien van ouderorganisatie/ouderinformatievoorziening, te voldoen door middel van het beantwoorden van de door mij, ter toelichting op mijn verzoek, gestelde vragen.

In mijn emailbericht d.d. 19 maart 2015 (geregistreerd onder nummer 747836), **zie bijlage 2**, heb ik de minister van OCW c.q. haar ministerie verzocht om mij, op grond van de Wet openbaar bestuur, *informatie en stukken over het beleid c.q. de subsidieverlening voor de informatievoorziening aan ouders via 5010 en Steunpunt passend onderwijs ter beschikking te stellen*. Daaronder begrepen alle subsidies zoals deze destijds zijn toegekend aan de CG-raad/IederIn/Balans, de VOO en de (voormalige) ouderorganisaties Ouders en COO, Lobo en NKO voor zover deze betrekking hebben op informatievoorziening en ondersteuning van ouders.

In vervolg op het overleg over het door mij ingediende Wob-verzoek, op het ministerie op 30 maart 2015, heb ik mijn verzoek per emailbericht d.d. 9 april 2015 (geregistreerd onder nummer 768849), nader toegelicht. De staatssecretaris heeft de door mij in dat emailbericht gestelde vragen gebruikt bij zijn antwoorden. Zie voor het emailbericht d.d. 9 april 2015 dan ook **bijlage 1**. Ik heb in mijn toelichting op mijn verzoek aangegeven dat mijn verzoek niet alleen betreft de openbaarmaking van de stukken betreffen de subsidieverlening t.b.v. de ouderorganisatie/informatievoorziening, maar ook de stukken die betreffen het achterliggende

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 650, nr. 13

beleid van het ministerie waarop de subsidieverlening is gebaseerd, zoals dit beleid voortvloeit uit de motie Mohandis/Lucas.

Het besluit van de staatssecretaris op mijn verzoek is een vervolg op een eerder besluit d.d. 28 mei 2015, met referentie 767484, **zie bijlage 3**.

Ten onrechte voldoet de staatssecretaris niet aan mijn verzoek tot openbaarmaking van het beleid waartoe de motie Mohandis/Lucas de regering verplicht. Immers er is geen sprake van openbaarmaking van het beleid zoals door mij verzoekt, nu er enkel sprake is van ad hoc antwoorden op de door mij, ter toelichting op mijn verzoek, opgestelde vragen. Een adequate onderbouwing van de door de staatssecretaris gegeven antwoorden, al dan niet met (beleids)stukken, ontbreekt. Bovendien is de beantwoording van de vragen niet volledig en niet consistent en soms zelfs tegenstrijdig. De door de staatssecretaris gegeven antwoorden kunnen dan ook niet worden beschouwd als openbaarmaking van beleid.

Aan de hand van de doelstellingen van de motie Mohandis/Lucas zal ik nader onderbouwen dat de staatssecretaris tekortschiet in zijn verplichting tot openbaarheid van bestuur.

De motie Mohandis/Lucas:

De door de Tweede Kamer aangenomen motie Mohandis/Lucas omvat de hiernavolgende opdracht aan de regering²:

“overwegende dat ouderorganisaties een belangrijke rol vervullen als informatiepunt en ook een duidelijke rol hebben binnen het systeem van checks-and-balances;

constaterende dat deze belangrijke functies niet kunnen worden gehandhaafd als gevolg van het beëindigen van de subsidie door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

overwegende dat de Kamer waarde hecht aan een centrale ouderorganisatie als gesprekspartner voor zowel de sector als de overheid;

verzoekt de regering, 1 miljoen euro structureel vrij te maken om de kerntaken van de ouderorganisaties te garanderen, te komen tot een centrale ouderorganisatie en deze centrale ouderorganisatie aan te laten sluiten bij lokale en regionale initiatieven die ouders al reeds ontplooien;

verzoekt de regering voorts, financiële dekking te zoeken binnen de middelen die zijn gereserveerd voor de vakbondsfaciliteiten en het budget voor het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek,”

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 650, nr. 13

Bij de uitvoering van de motie Mohandis/Lucas gaat het met name om de volgende doelstellingen:

- A Te komen tot een centrale ouderorganisatie die aansluit bij lokale en regionale initiatieven die ouders al reeds ontplooiën
- B De kerntaken van de ouderorganisaties te garanderen

Ad A Te komen tot een centrale ouderorganisatie die aansluit bij lokale en regionale initiatieven die ouders al reeds ontplooiën

(Centrale) ouderorganisatie

Niet duidelijk is wanneer kan worden gesproken van een “centrale ouderorganisatie”.

Tijdens het overleg over het Wob-verzoek op het ministerie OCW op 30 maart 2015, werd duidelijk dat één van de redenen was voor het stopzetten van de subsidie aan de denominatieve “ouderorganisaties”, dat er geen sprake was van (voldoende) inbreng van ouders op het beleid van deze “ouderorganisaties”. De VOO, NKO, Lobo en Ouders & COO werden aangestuurd door leden schoolbesturen en niet door ouders.

Omdat een democratische organisatie, met voldoende inbreng van de achterban van ouders ontbrak, konden deze denominatieve “ouderorganisaties” niet worden gezien als vertegenwoordiger en belangenbehartiger van ouders, aldus de ambtenaren tijdens bovengenoemd overleg. Desondanks heeft het ministerie geen voorwaarden gesteld ten aanzien van de rechtsvorm van de (centrale) ouderorganisatie en de daarmee samenhangende mogelijkheden voor inspraak/medezeggenschap/ participatie/zeggenschap van ouders in die ouderorganisatie. De rechtsvorm van de LO-raad/Ouders & Onderwijs, te weten de stichting, voorziet daarin evenmin.

De staatssecretaris schrijft hierover in het besluit op d.d. 15 juli 2015: *“Ouders & Onderwijs is een eigenstandige organisatie, die zelf de juridische structuur heeft bepaald bij oprichting. Voor OCW is het van belang dat Ouders & Onderwijs conform de motie Mohandis/Lucas een belangrijke rol vervult als informatiepunt voor ouders en een duidelijke rol heeft binnen het systeem van checks and balances.”*

Bij de oprichting van de LO-raad, nu Ouders & Onderwijs, zijn ouders niet betrokken. Dit blijkt uit de brief van de minister d.d. 24 september 2013 aan de Tweede Kamer³: *“Met de motie Mohandis/Lucas (Kamerstuk 33 650, nr. 13) heeft uw Kamer verzocht € 1 miljoen structureel vrij te maken om de kerntaken van de ouderorganisaties te garanderen, te komen tot één centrale ouderorganisatie en deze te laten aansluiten bij lokale en regionale initiatieven die ouders reeds ontplooiën. Drie van de vier denominatieve ouderorganisaties (Ouders & COO heeft aangegeven niet mee te doen) zijn aan de slag gegaan met de vorming van de centrale ouderorganisatie. Zij zijn voornemens een onafhankelijk kwartiermaker aan te stellen die ervoor zorgt dat er op 1 januari 2014 een centrale ouderorganisatie is die voldoet aan de in de motie gestelde voorwaarden, waaronder de betrokkenheid van regionale en andere landelijke ouderinitiatieven.”*

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33650-27.html>

De staatssecretaris schrijft vervolgens in zijn besluit d.d. 15 juli 2015: *“Ik ben het niet met u eens dat de oprichting van Ouders & Onderwijs tot stand is gekomen zonder inbreng van ouders en dat de organisatie nu zonder inbreng van ouders zou werken. Ouders & Onderwijs is opgericht op initiatief van de tot dan toe gesubsidieerde ouderorganisaties VOO, NKO en LOBO. ‘Een succesvolle lancering, vormgeving en inbedding van een landelijk ouderorgaan vraagt om een ondernemende, frisse en onafhankelijke blik en een open uitnodigende houding naar landelijke en regionale ouderinitiatieven en expertisecentra.’ Dit meldden de drie denominatieve ouderorganisaties op 16 september 2013. Daarom verzochten zij OCW om subsidie voor het aanstellen van een externe en onafhankelijke kwartiermaker. ‘Die kwartiermaker zal, na consultatie van en zoveel mogelijk gesteund door diverse georganiseerde ouderinitiatieven, allereerst de doelstelling van de Landelijke Ouderraad helder maken en vervolgens een organisatieplan opstellen.’ ‘De snelheid van de opstart’, zo geven zij aan, ‘mag niet ten koste gaan van de zorgvuldige consultatie van betrokkenen’. Al snel daarna is de huidige directeur betrokken en is er een nieuw bestuur aangetreden.”*

De staatssecretaris stelt dat er geen sprake is geweest van een doorstart van de denominatieve ouderorganisaties⁴: *“Ouders & Onderwijs (of inderdaad, toen de LO-Raad) maakt zelf keuzes op het gebied van aannamebeleid, inrichting van het bestuur en sollicitatieprocedures. Voor vrijwel alle vacatures (inclusief die van de directeur) is publiek geworven. Ook het zittende bestuur is medio 2014 via een open uitnodiging geworven. Dat een start vanuit de voormalige ouderorganisaties kon worden gemaakt, heeft er aan bijgedragen dat de dienstverlening aan ouders via 0800-5010 begin 2014 naadloos is gecontinueerd. Ook droeg deze basis ertoe bij dat de rol van de nieuwe organisatie als gesprekspartner voor de overheid en de onderwijssector snel vorm kon krijgen.”*

Uiteindelijk wordt aan de LO-raad/Ouders & Onderwijs een subsidie verleend⁵:

“Subsidie Ouderorganisaties 2014 onder de volgende subsidievoorwaarden:

- Dat er voor ouders/verzorgers van kinderen in het funderend onderwijs één laagdrempelig landelijk informatiepunt is
- Dat de organisatie met concrete projecten bijdraagt aan het vergroten van ouderbetrokkenheid (dialoog tussen school en ouders)
- Dat er één landelijke ouderraad is die optreedt als belangenvertegenwoordiger voor belangrijke thema's m.b.t. onderwijs
- Het versterken van medezeggenschap
- Het ondersteunen van ouders om hun formele en informele rol binnen de horizontale verantwoording te kunnen vervullen.

Totale subsidie aan de LO-Raad € 1.068.000,-.

(Informatie en 5010 excl. deel passend onderwijs € 330.000,-, Ondersteuning en facilitering ouders € 328.000,-, Passend Onderwijs (incl. 5010) € 410.000,-)“

- Het oprichtingsbestuur van de LO-raad was samengesteld uit bestuursleden/leden van de Raad van Toezicht van de denominatieve ouderorganisaties NKO en Lobo en de VOO. De invloed van de denominatieve “ouderorganisaties” op de LO-raad/Ouders & Onderwijs was dan ook groot. Zo werd door de oprichtingsbestuurders afgesproken dat de (voormalig) medewerkers van de denominatieve ouderorganisaties bij sollicitatie op functies binnen de LO-raad voorrang zouden krijgen.⁶ Dit terwijl de ouders van de regionale ouderinitiatieven al eerder hadden aangegeven dat zij zich

⁴ De staatssecretaris in de brief d.d. 15 juli 2015, inzake het Wob-verzoek

⁵ Brief staatssecretaris OCW d.d. 28 mei 2015, inzake Wob-verzoek

⁶ Aldus Metin Celik, destijds het bestuurslid van de LO-raad tevens lid Raad van Toezicht VOO, januari 2014.

door de denominatieve organisaties niet vertegenwoordigd voelden. Reeds voorafgaand aan het Algemeen Overleg in de Tweede Kamer, d.d. 3 juli 2013, hebben de ouders van de (regionale) ouderinitiatieven uitdrukkelijk afstand genomen van de denominatieve ouderorganisaties, **zie bijlage 4**.⁷

- Door het ministerie zijn geen voorwaarden gesteld aan de LO-raad/Ouders & Onderwijs, voor de rechtsvorm, de aard van de rechtspersoon, die deze organisatie in stand houdt. Een dergelijke voorwaarde stelde het ministerie wel bij de instelling van de sectorraden, zoals de PO-raad en de VO-raad. Voor die raden is de verenigingsstructuur voorgeschreven zodat de democratische aansturing vanuit de doelgroep is veilig gesteld en de belangenbehartiging/vertegenwoordiging namens de schoolbesturen kan worden gelegitimeerd.
- In de subsidievoorwaarden zijn geen eisen gesteld aan de openbaarheid van beleid van de Stichting LO-raad/Ouders & Onderwijs. De rechtspersoonlijkheid van de LO-raad/Ouders & Onderwijs, te weten de stichting, voorziet daarin evenmin. Informatie over de doelstellingen van de stichting, het organisatieplan, het activiteitenplan 2014 en 2015, de subsidieaanvragen en -beschikkingen voor 2014 en 2015, de begrotingen voor 2014 en 2015 en de jaarstukken 2014 van de stichting, zijn voor ouders niet toegankelijk.
- Een overheid die als gesprekspartner namens de ouders een organisatie kiest waarbinnen niet is voorzien in inspraak/medezeggenschap/participatie/zeggenschap van ouders, schendt het recht van ouders op inspraak in het onderwijsbeleid dat hen toekomt in het kader van het recht op opvoeding van ouders.

Conclusie:

Van inspraak/medezeggenschap/participatie van ouders/ouderinitiatieven bij de oprichting van de LO-raad, nu Ouders & Onderwijs, is geen sprake geweest. Evenmin is de invloed van ouders en van de (regionale) ouderinitiatieven op het beleid van Ouders & Onderwijs op enigerlei wijze geborgd. Ouders & Onderwijs is dan ook geen (centrale) ouderorganisatie.

De staatssecretaris heeft nagelaten om openbaar te maken wat het beleid van het ministerie van OCW om te voorzien in een (centrale) ouderorganisatie die aansluit bij lokale en regionale initiatieven die ouders al reeds ontplooiën.

Ad B De kerntaken van de ouderorganisaties te garanderen

De motie Mohandis/Lucas noemt als kerntaken van ouderorganisaties:

1. een informatiepunt
2. een centrale ouderorganisatie als gesprekspartner voor zowel de sector als de overheid met een rol binnen het systeem van checks-and-balances

Ad 1 Een informatiepunt

Tot en met 2013 werd voorzien in een aanvullende informatievoorziening voor ouders, onder meer over passend onderwijs en medezeggenschap (met een subsidie van jaarlijks, in totaal

⁷ Brief d.d. 2 juli 2013 van de (regionale) ouderinitiatieven, zie bijlage.

€ 2.531.624,40). De informatievoorziening werd verzorgd door:

- Denominatieve ouderorganisaties die in stand werden gehouden door schoolbesturen (VOO, Ouders&COO, NKO, Lobo)
- De Vereniging Balans, in samenwerking met de Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad (nu IederIn) als belangenorganisaties voor kinderen/volwassenen met een beperking

Daarnaast was er een tijdelijk subsidie voor het Steunpunt Medezeggenschap Passend Onderwijs (voor de periode 1 december 2012 tot en met 31 december 2014 van maximaal € 2.088.781,00).⁸

Deze subsidies waren overeenkomstig het beleid in de decennia daarvoor. Bij de stelselherzieningen ‘Weer samen naar school’ (WSNS) en de ‘Leerlinggebonden financiering’ (LGF; de rugzak) werd voorzien in informatie aan ouders door inzet van het Procesmanagement WSNS, sinds 1992, en de Wegbereiders LGF⁹, beiden op kosten van de overheid. Ook voor het Masterplan Dyslexie werd met inzet van het Steunpunt Dyslexie (vanuit Balans) de informatievoorziening aan ouders door de overheid gefinancierd.

Op 30 mei 2013 schrijft de minister van OCW aan de Tweede Kamer, het volgende over de invulling van de subsidietaakstelling onderwijs en onderzoek:

*“Momenteel worden ouderorganisaties ondersteund door de overheid. Er is geen sprake van een wettelijke taak voor deze organisaties. Overheidssubsidie is niet noodzakelijk om de organisaties ten behoeve van ouders te behouden. De ouderorganisaties kunnen hun bestaansrecht waarborgen via contributie, sponsoring of vergoedingen op basis van geleverde diensten. Daarnaast stelt het Informatiecentrum onderwijs (DUO) voldoende relevante informatie beschikbaar voor scholen en ouders. Er is een markt voor deskundigheidsbevordering voor leden van de MR (waaronder ouders), zoals cursussen medezeggenschap. De subsidies voor bovenstaande onderwerpen in het primair en voorgezet onderwijs wordt dan ook met in totaal € 2,9 miljoen gekort”.*¹⁰

De beëindiging van de subsidieverlening aan de ouderorganisaties heeft geleid tot een ware kaalslag in de informatievoorziening en ondersteuning van ouders. Zo zijn hebben de ouderorganisaties NKO en Lobo hun activiteiten gestaakt, is Ouders & COO genoodzaakt geweest om de ondersteuning van ouders met juridisch advies, vanuit de Stichting Juridische Dienstverlening Onderwijs (Judion), stop te zetten. Ouders & COO is zelf ternauwernood aan liquidatie ontkomen dankzij een doorstart in zeer afgeslankte vorm, met Ouders van Waarde. Alleen de Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VOO) heeft als organisatie voor openbaar onderwijs, met ondersteuning van haar leden schoolbesturen, het hoofd boven water gehouden. Gezien haar doelstelling en ledenbestand kan bij de VOO echter niet van een “ouderorganisatie” worden gesproken.

In antwoord op onderhavig Wob-verzoek schrijft de staatssecretaris OCW op 15 juli 2015 het volgende over de informatieplicht van de overheid aan ouders:

“Het ministerie van OCW informeert burgers (waaronder ouders) over het onderwijsbeleid en het onderwijsstelsel via de website www.rijksoverheid.nl. Specifiek over het onderwijs gaat de volgende url <http://www.rijksoverheid.nl/themas/onderwijs-en-wetenschap>.

⁸ Brief staatssecretaris OCW d.d. 28 mei 2015, inzake Wob-verzoek

⁹ Op 17 april 2003 stuurde de minister een brief aan de Tweede Kamer: <http://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vi3al80pleg8> In deze brief is het te lezen over de voorlichting omtrent de invoering van LGF.

¹⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33650-1.html>

De staatssecretaris bepaalt per beleidsonderwerp op welke manier ouders (binnen de wettelijk gestelde eisen) het beste kunnen worden geïnformeerd vanuit de Rijksoverheid.”

De staatssecretaris stelt dat op de website www.rijksoverheid.nl vraag- en antwoordteksten te vinden zijn, *waarin Informatie Rijksoverheid vanuit de verantwoordelijkheid van de (rijks)overheid antwoord geeft op veel gestelde vragen. Als ouders het antwoord op hun vraag hier niet kunnen vinden, kunnen zij hun vraag telefonisch stellen aan Informatie Rijksoverheid via het telefoonnummer 1400. Het is ook mogelijk per e-mail of per brief specifieke vragen over het beleid voor te leggen aan het ministerie van OCW. Deze vragen zullen worden beantwoord door de Eenheid Burgervragen van mijn ministerie, die de antwoorden opstelt samen met de betreffende beleidsmedewerker(s).*¹¹

De taak van Ouders & Onderwijs is advisering en ondersteuning van ouders met zijn Informatiepunt rond het onderwijs *“vanuit het ouderperspectief. Daarmee heeft de informatie vanuit Ouders & Onderwijs een andere kleur dan de informatie vanuit de Rijksoverheid of DUO. Ook draagt de Ouders & Onderwijs zorg voor bundeling van voor ouders relevante informatie en het ontsluiten daarvan op een toegankelijke website, vanuit het perspectief en in de taal van ouders. Zo werkt Ouders & Onderwijs aan de versterking van de positie van ouders ten aanzien van het onderwijs”*, zo schrijft de staatssecretaris OCW, d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek.

Deze informatie van het ministerie roept vele vragen op over het beleid ten aanzien van een ouderinformatievoorziening:

- De staatssecretaris stelt dat het aan hem is om te bepalen per beleidsonderwerp op welke manier ouders (binnen de wettelijk gestelde eisen) het beste kunnen worden geïnformeerd vanuit de Rijksoverheid, zonder aan te geven wat het beleid is van de staatssecretaris. Zo ontbreekt adequate informatie voor ouders over het MBO en juiste en volledige informatie over de mogelijkheden voor maatwerk in het onderwijs, waaronder bijvoorbeeld afstandsonderwijs/onderwijs thuis. Niet duidelijk is of ouders daarover moeten worden geïnformeerd door de Rijksoverheid, door schoolbesturen of door een centraal informatiepunt voor ouders.
- Als de website van de www.rijksoverheid.nl of het Informatiecentrum onderwijs (DUO) niet kan voorzien in voldoende relevante informatie voor ouders, kunnen zij hun vraag telefonisch stellen aan Informatie Rijksoverheid via het telefoonnummer 1400. Per e-mail of per brief kunnen specifieke vragen over het beleid worden voorgelegd aan het ministerie van OCW via de Eenheid Burgervragen van het ministerie. Deze informatievoorziening is onvoldoende. De decentralisatie van het onderwijsbeleid en de transitie van de Jeugdzorg heeft geleid tot grote verschillen per regio die ook voor de ministeries OCW en VWS, niet inzichtelijk zijn. De praktijk leert dan ook de Eenheid Burgervragen vaak niet die informatie heeft die ouders nodig hebben en daarom ouders vervolgens weer doorverwijst.
- Het is niet duidelijk wat het beleid is van het ministerie van OCW om te komen tot een dekkend aanbod voor de informatievoorziening van ouders over het onderwijs(stelsel). Om tot een dekkend aanbod te komen is het noodzakelijk om de informatiebehoefte van ouders nader te differentiëren. Er moet onderscheid worden

¹¹ De staatssecretaris in de brief d.d. 15 juli 2015, inzake het Wob-verzoek

gemaakt tussen algemene informatie (voldoende voor 80% van de ouders), regionale informatie (15% van de ouders heeft ook behoefte aan regionale informatie zoals informatie over het beleid van de samenwerkingsverbanden) en specialistische informatie (5% van de ouders heeft behoefte aan maatwerk bijvoorbeeld een combinatie van onderwijs/zorg). Dat betekent dat er naast een algemeen (landelijk) informatiepunt ook informatie beschikbaar moet komen over en in de regio, zoals bijvoorbeeld de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO) te Amsterdam. Daarnaast zal er sprake moeten zijn van een loket functie voor specialistische hulp, zoals nu in het leven wordt geroepen voor ouders van kinderen met een ernstige meervoudige beperking.

- Immers wordt voor de ouders van kinderen met een ernstige meervoudige beperking een extra voorziening ingesteld, vanuit de Rijksoverheid, naast de bestaande voorzieningen. Volgens de staatssecretaris vloeit dit voort “*uit toezeggingen en moties vanuit de Tweede Kamer in het (V)AO over kinderen met een ernstig meervoudige beperking (maart 2015). De toezegging luidt als volgt: er wordt een expertteam ingericht waar ouders en scholen zich kunnen melden als zij knelpunten ervaren bij het combineren van onderwijs en zorg. Er is tevens een motie aangenomen van het lid Voordewind over één loket voor ondersteuningsvragen en klachten (31497-154). De motie van de leden Van Meenen en Bergkamp gaat over één loket voor ouders van chronische zieke kinderen en kinderen met ernstige meervoudige beperkingen (31497-160).*”¹² Niet duidelijk is waarop het beleid van het ministerie OCW is gebaseerd om deze voorziening alleen voor deze ouders te organiseren terwijl er ook ondersteuningsvragen en klachten zijn bij andere ouders waarvoor een loket vanuit de overheid, dat toegang geeft tot een expertteam, een adequate voorziening is.
- Zolang ouders geen toegang hebben tot de voor hen noodzakelijke informatie over het onderwijs(stelsel), al dan niet in combinatie met jeugdhulp/zorg, worden de ouders van het kastje naar de muur gestuurd. Door gebrek aan de juiste en volledige informatie zijn ouders veelal niet in staat om naar behoren op te komen voor de belangen van hun kind. Dit terwijl het de wettelijke plicht is van ouders om voor het welzijn en de ontwikkeling (inclusief onderwijs) van hun kind zorg te dragen, zie hiervoor artikel 1:247 BW¹³. Niet duidelijk is wie er voor de juiste informatievoorziening aan ouders over het onderwijs(stelsel) de verantwoordelijkheid draagt.
- Ten onrechte stelt de staatssecretaris dat er sprake was van *een succesvolle lancering, vormgeving en inbedding van een landelijk ouderorgaan* en dat de dienstverlening aan ouders via 0800-5010 begin 2014 naadloos is gecontinueerd.¹⁴ Er was sprake van een groot conflict tussen de ouderorganisaties VOO, NKO en Lobo, die aan de wieg staan van de LO-raad, met Ouders & COO. Dat conflict ging over de vraag wie de eigenaar was van de informatie op de website van 5010, die immers ook met inzet van Ouders

¹² Zie de brief d.d. 15 juli 2015, inzake het Wob-verzoek

¹³ Artikel 247 boek 1 BW:

1. *Het ouderlijk gezag omvat de plicht en het recht van de ouder zijn minderjarig kind te verzorgen en op te voeden.*

2. *Onder verzorging en opvoeding worden mede verstaan de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van het kind alsmede het bevorderen van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid. In de verzorging en opvoeding van het kind passen de ouders geen geestelijk of lichamelijk geweld of enige andere vernederende behandeling toe.*

¹⁴ De staatssecretaris in de brief d.d. 15 juli 2015, inzake het Wob-verzoek

& COO, tot stand was gekomen. Ouders & COO, als beheerder van de website 5010, weigerde om de LO-raad toegang te verschaffen tot de informatie van 5010.

- Volgens het ministerie is de taak van Ouders & Onderwijs advisering en ondersteuning van ouders met zijn Informatiepunt rond het onderwijs vanuit het ouderperspectief. Met dit standpunt van het ministerie is niet duidelijk of Ouders & Onderwijs informatie over onderwijs *vergaart* of informatie over onderwijs van de Rijksoverheid *vertaalt* ten behoeve van ouders. Evenmin is duidelijk wie uiteindelijk verantwoordelijk draagt voor een juiste informatievoorziening aan ouders over het onderwijsstelsel; DUO, de schoolbesturen of Ouders & Onderwijs?

Conclusie

Het ministerie laat na om inzicht te verschaffen in haar beleid tot uitvoering van de informatieplicht van de overheid ten aanzien van de informatie voor ouders over het onderwijs(stelsel), zoals deze verplichting voortvloeit uit het Kinderrechtenverdrag (IVRK). Artikel 28, onder d, IVRK over het recht op onderwijs bepaalt:

“De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe informatie over en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze voor alle kinderen beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken.”

Ondanks mijn verzoek om openbaarmaking van het beleid ten aanzien van een dekkend aanbod voor een informatievoorziening voor ouders over het onderwijs(stelsel), conform artikel 28 IVRK, heeft de staatssecretaris mij niet over dat beleid geïnformeerd.

Ad 2. Een centrale ouderorganisatie als gesprekspartner voor zowel de sector als de overheid met een rol binnen het systeem van checks-and-balances

De staatssecretaris schrijft: *“Vanuit het ministerie nemen we waar dat Ouders & Onderwijs in haar berichtgeving, in haar inbreng in overleggen en ook in bijvoorbeeld brieven aan de Tweede Kamer en in de pers laat zien op uiteenlopende wijze – naar gelang een thema vraagt – aan te sluiten op ervaringen en signalen van ouders, ouderorganisaties en –groepen.”*¹⁵

“In zijn activiteitenplan voor 2015 geeft Ouders & Onderwijs aan een Raad van Advies rond de organisatie te voorzien. Op deze wijze worden actieve ouders betrokken bij de koers en de verdere ontwikkeling van Ouders & Onderwijs”, aldus de staatssecretaris.¹⁶

De staatssecretaris stelt ook dat het ministerie *“de rol van Ouders & Onderwijs als factor in de context van checks and balances”* ziet *“groeien”*.¹⁷

Eén van de kerntaken van een (centrale) ouderorganisatie is de ondersteuning van ouders en ouderinitiatieven. Daarvoor verwijst de staatssecretaris naar het activiteitenplan van Ouders & Onderwijs dat is toegevoegd aan de subsidieaanvraag voor 2015. De staatssecretaris schrijft¹⁸:

¹⁵ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

¹⁶ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

¹⁷ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek: *“Vanuit het ministerie nemen we waar dat Ouders & Onderwijs in haar berichtgeving, in haar inbreng in overleggen en ook in bijvoorbeeld brieven aan de Tweede Kamer en in de pers laat zien op uiteenlopende wijze – naar gelang een thema vraagt – aan te sluiten op ervaringen en signalen van ouders, ouderorganisaties en –groepen. We zien de rol van Ouders & Onderwijs als factor in de context van checks and balances groeien.”*

¹⁸ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

“Ik ga ervan uit dat Ouders & Onderwijs de bedoelde rol snel zal oppakken, zodra de subsidie voor 2015 formeel is toegekend.”

Over de transparantie van de voor de ouders en hun ouderinitiatieven te volgen procedures binnen de LO-raad/Ouders & Onderwijs, schrijft de staatssecretaris: *“Ik ga ervan uit dat Ouders & Onderwijs, zodra de Raad actief initiatieven en activiteiten van ouderorganisaties en –initiatieven met middelen gaat ondersteunen, transparant zal zijn omtrent de daarbij gehanteerde procedures en de gemaakte keuzes.”*¹⁹

De staatssecretaris schrijft: *“Gaandeweg raakt de informatiebehoefte van ouders passend onderwijs steeds meer verweven met andere aspecten van onderwijs. Om de vragen van ouders zo integraal mogelijk te kunnen beantwoorden, is verdere bundeling van de informatiepunten voor ouders een voorwaarde, zo constateren Ouders & Onderwijs en het ministerie.”*²⁰ *“Mede om Ouders & Onderwijs tijd te geven zich de kennis en deskundigheid van Balans met betrekking tot passend onderwijs eigen te maken, is voorzien in een transitieperiode. Uiterlijk per 1 januari 2017 zal de informatievoorziening in den brede door Ouders & Onderwijs zelf worden verzorgd”*, aldus de staatssecretaris.²¹

De staatssecretaris laat de uitvoering van de Motie Mohandis/Lucas over aan de Stichting Ouders & Onderwijs. Zij beperkt haar beleid tot een **halfjaarlijkse evaluatie** *“tussen de vertegenwoordigers van de directie Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs van het ministerie van OCW en de vertegenwoordigers van Ouders & Onderwijs over de voortgang van de activiteiten en de stand van zaken van de financiën. Natuurlijk komt daar de rol van ouders binnen de checks and balances ook aan de orde.”*

*“Ouders & Onderwijs is er voor alle ouders, en niet in het bijzonder voor specifieke groepen. Ouders & Onderwijs zal daarbij moeten aansluiten bij zoveel mogelijk landelijke, lokale en regionale initiatieven die ouders reeds ontplooiën. In het subsidieverzoek dat de organisatie bij OCW heeft ingediend, zet Ouders & Onderwijs uiteen hoe hij (los van de juridische structuur van de organisatie) denkt te voldoen aan boven gestelde voorwaarden. **Ik zal de uitvoering ervan, zoals ik bij iedere aan ons toegekende subsidie doe, nauwgezet volgen.”***

Op de vraag of er geen openbare aanbesteding had moeten plaatsvinden bij start van een (centrale) ouderorganisatie met informatievoorziening, antwoordt de staatssecretaris: *“alleen wanneer het ministerie van OCW ten behoeve van zichzelf diensten of leveringen inkoop, zijn de aanbestedingsregels van toepassing. Met subsidie kunnen activiteiten worden gefinancierd die ten goede komen aan bijv. het onderwijsveld of ouders. Het maakt dan geen verschil of de subsidie wordt verstrekt aan natuurlijke personen of rechtspersonen. Gezien de regels voor het opstellen van een subsidie of het geven van een opdracht, kenmerkt de geldverstrekking aan Ouders & Onderwijs en Balans zich als een subsidie.”*²²

- Bij de rechtspersoon van Ouders & Onderwijs, de stichting, is geen sprake van lidmaatschapsverhoudingen waardoor een democratische structuur ontbreekt. Zonder inspraak/medezeggenschap/participatie/zeggenschap van ouders in een organisatie, is er geen sprake van een (centrale) ouderorganisatie en kan aan een organisatie niet de rol worden toebedeeld als de gesprekspartner, namens ouders, met een rol binnen het systeem van checks-and-balances.

¹⁹ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

²⁰ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

²¹ Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

²² Zie de brief van de staatssecretaris d.d. 15 juli 2015, inzake Wob-verzoek

- Er is meer nodig dan de *betrokkenheid* van een ‘klankbordgroep’ van willekeurige ouders of een ‘Raad van Advies’ om als ouderorganisatie een rol te kunnen vervullen binnen het systeem van checks-and-balances. Voor een systeem van checks-and-balances in het onderwijs(veld) gaat het om inspraak/medezeggenschap/participatie/zeggenschap van ouders. De achterban van ouders, die als een belangengroepering door een (centrale) ouderorganisatie wordt vertegenwoordigd, moet zelf de agenda en het beleid bepalen van de organisatie die hen vertegenwoordigt. Bovendien zijn het de ouders die als ervaringsdeskundigen op dit moment beschikken over het inzicht in de knelpunten in het aanbod van onderwijs en zorg. Ouders moeten daarom in de positie worden gebracht om zelf de strategie te bepalen van hun ouderorganisatie en deze organisatie bottom up aansturen. Alleen door de ouders en hun (regionale) ouderinitiatieven in positie te brengen kan er sprake zijn van checks-and-balances in het onderwijs.
- Door aan de (centrale) ouderorganisatie subsidievoorwaarden te stellen kan door het ontbreken van onafhankelijkheid, van een rol voor de (centrale) ouderorganisatie, als vertegenwoordiger van ouders, binnen het systeem van checks-and-balances geen sprake zijn.
- Niet duidelijk is in hoeverre hier sprake is van de uitbesteding van de zorgplicht van de regering om informatie over het onderwijsstelsel toegankelijk te maken, zie het Kinderrechtenverdrag, of van een kerntaak voor een ouderorganisatie. Als het hier gaat om een zorgplicht van de overheid om te zorgen voor een informatievoorziening aan ouders over het onderwijs(stelsel), onder meer over de Wet passend onderwijs, dan is er sprake van uitbesteding van die taak aan, in dit geval, Stichting Ouders & Onderwijs, en had er een openbare aanbesteding moeten plaatsvinden.
- De subsidie voor een (centrale) ouderorganisatie voor 2014 is verstrekt aan Stichting Ouders & Onderwijs en vervolgens voor een belangrijk deel ten goede gekomen aan de Vereniging Balans (ten bedrage van € 400.000,- naast een extra subsidie vanuit OCW over de periode 1 januari tot 1 augustus 2014, ad € 150.000,-; totaal € 550.000,-). De subsidie voor 2015 is aangevraagd door Stichting Ouders & Onderwijs en de Vereniging Balans samen (een subsidie voor Balans van OCW ten bedrage van € 300.000,- aangevuld met een bedrag uit de reservering van Ouders & Onderwijs ad € 80.000,-; totaal € 380.000,-). Was er in 2014 sprake van subsidiering van één (centrale) “ouderorganisatie”, in 2015 is er sprake van twee “ouderorganisaties”. Het is niet duidelijk waarop het beleid van het ministerie OCW is gebaseerd om voor de ondersteuning van ouderorganisaties/ ouderinformatievoorziening alleen het gesprek aan te gaan met de Stichting Ouders & Onderwijs en de Vereniging Balans. Aan verzoeken om ondersteuning van andere (regionale) ouderinitiatieven/ouderorganisaties wilde het ministerie OCW geen gehoor geven.
- De staatssecretaris lijkt zijn oordeel over het functioneren van de LO-raad/Ouders & Onderwijs enkel te baseren op de berichten van de LO-raad/Ouders & Onderwijs. De staatssecretaris gaat volkomen voorbij aan de andere geluiden van vertegenwoordigers van ouders van (regionale) ouderinitiatieven, zoals deze tijdens de gesprekken met de ambtenaren van het ministerie van OCW, in het kader van het Wob-verzoek, door vertegenwoordigers van deze ouderorganisaties/ouderinitiatieven zijn kenbaar gemaakt, zie ook het emailbericht d.d. 19 maart 2015, **bijlage 2**.

- Binnen Stichting Ouders & Onderwijs is geen sprake van scheiding van bestuur en toezicht. Daarentegen is de invloed op het beleid van de Stichting vanuit het ministerie van OCW groot. Het ministerie is nauw betrokken bij de voortzetting van 5010 en de besluitvorming rond de voortzetting van het Steunpunt Passend Onderwijs. Niet alleen is het ministerie OCW nauw betrokken bij de beleidsbepaling van het bestuur van de Stichting Ouders & Onderwijs. Het ministerie is ook betrokken bij het financiële beleid omdat het ministerie de subsidievoorwaarden bepaalt. Niet alleen is het ministerie medebeleidsbepaler. Ook heeft het ministerie zichzelf de rol toebedeeld van toezichthouder. Tijdens de halfjaarlijkse evaluatie tussen de vertegenwoordigers van de directie Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs van het ministerie van OCW en de vertegenwoordigers van Ouders & Onderwijs, zal de voortgang van de activiteiten en de stand van zaken van de financiën worden besproken. Ook de uitvoering van het beleid en de rol van ouders binnen de checks and balances zal dan aan de orde komen.” Dit is in strijd met de code goed bestuur.

Conclusie:

De staatssecretaris heeft ten onrechte nagelaten om het beleid van de regering openbaar te maken waaruit blijkt welke eisen moeten worden gesteld aan een organisatie om als onafhankelijke “ouderorganisatie” als gesprekspartner namens ouders te kunnen optreden, voor zowel de sector als voor de overheid, en om een rol te kunnen vervullen binnen het systeem van checks-and-balances.

Tot slot

Herhaalde malen is door het ministerie OCW verzocht om uitstel voor het antwoord op mijn verzoek. Het argument voor het uitstel was dat de materie complex was en mijn vragen veel onderzoek vereisten en dus tijd. Ik heb aan dat uitstel steeds mijn medewerking verleend.

Op verzoek van de ambtenaren ben ik naar het ministerie gekomen en heb ik mijn Wob-verzoek mondeling toegelicht. Vervolgens heb ik mijn verzoek nader toegelicht met een twintigtal vragen. Een nadere toelichting terwijl voorafgaand aan dit Wob-verzoek sinds 11 september 2014 op het ministerie OCW al vele gesprekken hebben plaatsgevonden die op ditzelfde onderwerp betrekking hadden. Ook in de gesprekken op het ministerie zijn al dezelfde vragen gesteld, niet alleen door mij maar ook door ouders en door vertegenwoordigers van ouderorganisaties.

Ik ben dan ook zeer teleurgesteld dat mijn geduld nu wordt beloond met enkel ad hoc antwoorden op de door mij gestelde vragen, Er is geen moeite is genomen om de antwoorden naar behoren te onderbouwen met de bijbehorende (beleids)stukken. Ik kan niet geloven dat het ministerie als professionele organisatie niet beschikt over beleidsstukken nu het gaat om een voor ouders zo belangrijk onderwerp als de (ondersteuning van) ouderorganisaties en de informatievoorziening aan ouders over het onderwijs(stelsel). Immers een goede informatievoorziening voor en ondersteuning van ouders is een voorwaarde om ouders in staat te stellen om op adequate wijze voor de rechten van hun kinderen op te komen.

In het najaar 2014 hebben wij de ambtenaren laten weten dat wij graag tijdig wilden worden geïnformeerd over het beleid van het ministerie OCW en over de wijze waarop aanspraak kan worden gemaakt door ouderorganisaties op ondersteuning. Bovendien zouden de ouders in

staat moeten worden gesteld om inspraak te hebben op de besteding van de subsidie over 2015; de subsidie over 2014 was immers buiten hen om verdeeld. Inmiddels is er bijna een jaar verstreken en blijkt ook de subsidie over 2015 door het ministerie OCW al toebedeeld en lopen de ouders wederom achter de zaken aan.

De staatssecretaris heeft ten onrechte nagelaten om het volledige beleid ten behoeve van ouderorganisaties/de informatievoorziening van ouders over het onderwijs(stelsel), openbaar te maken. Gezien de voorgeschiedenis wil ik u vragen om met spoed aan mijn verzoek om openbaarmaking van het beleid te voldoen.

Hoogachtend,

mr. Katinka Slump